

Yhteenveto vuoden 2024 ympäristökasvatuksesta

Luontoretket ja -tapahtumat

Perinteisiä, ilmaisia ja ohjattuja luontoretkiä ja -tapahtumia oli aikaisempien vuosien tapaan tarjolla kaikille kaupunkilaisille. Linturetket suuntautuivat Porin merenrannoille ja peltoalueille sekä Kokemäenjoelle meloen. Kauvatsan Puurijärvellä tarkkailtiin erityisesti kurkia. Luonnonkukkapäivän retkellä tutustuttiin rantalehtokasveihin Ulvilan Kaasmarkussa. Elokuun perhosretki suuntautui Porin paahteisille alueille ja pellonlaidoille. Elokuussa järjestettiin myös perinteinen kuutamomelonta Kokemäenjoelle. Sieniretki Kullaalle ja metsäretki Joutsijärven Hiivaniemeen olivat ohjelmassa syyskuussa. Lokakuussa järjestettiin lasten Pimeä metsä -tapahtuma Susisuolla.

Osallistujia 10 retkellä oli kaikkiaan 243. Osanottajamääriltään suosituimpia olivat linturetket sekä Pimeä metsä -tapahtuma. Myös melontaretket olivat suosittuja. Yhteistyötahoina luontoretkien ja -tapahtumien järjestämisessä toimivat Melamajavat ry, Porin Latu ry, Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry, Porin Seudun Sieniseura ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry, Jokilaakson ympäristöyhdistys ry ja Suomen Metsäkeskus.

Meri-Porin luontoreitistö ja Yyteri

Meri-Porin luontoreitistöllä liikkui arviolta 40 000 kävijää. Vuonna 2021 valmistunut Munakarinsäikän nuotiopaikka on edelleen erittäin suosittu ja sen sijainti on myös muuttanut kävijämäärien jakaantumista reitistön eri osien kesken. Lietteiden luontotorneille saavutaan kasvavassa määrin uimarannan suunnasta.

Earth Hour

Kansainväliseen Earth Hour -ilmastotapahtuman teemana oli Anna tunti luonnolle. Tapahtumaa toteutettiin yhteistyössä Palveluliikelaitoksen kanssa. Kaikissa kaupungin päiväkodeissa ja kouluissa oli Earth Hour -viikolla tarjolla ilmasto- ja luontoystävällinen kasvislounas. Päiväkotien ja koulujen käytävissä oli WWF:n laatimat aineistot ilmastoaiheiden ja kestävän elämäntavan käsittelyyn. Teemasta tiedotettiin niin kouluja kuin päiväkotejakin sähköpostitse lähetetyllä Intopolkukirjeellä sekä ruokaloihin ja ruokailutiloihin toimitetuilla julisteilla.

Kaikkia kaupunkilaisia haastettiin mukaan Earth Houriin ja ilmoittamaan vinkkejä siitä, miten juuri Porissa voisi antaa tunnin aikaa luonnolle. Kaupunkilaisten suosikkipaikoista ja lempipuuhiista saatuja vinkkejä jaettiin kaupungin sosiaalisen median kanavilla [Facebookissa](#) ja [Instagramissa](#).

Miljoona roskapussia -kampanja

Kaupunki osallistui Ylen valtakunnalliseen Miljoona roskapussia -kampanjaan huhti-kesäkuussa. Kansallisten siivoustalkoiden tarkoituksena oli vähentää ihmisten välinpitämättömyyttä roskaamista kohtaan ja pitää ympäristöä siistinä keräämällä roskia. Lisäksi tavoitteena oli havahduttaa ihmisiä näkemään roskan määrä ympäristössämme. Porista kampanjaan ilmoitettiin 1179 kerättyä roskapussia. Kunnallinen jätehuoltoyritys Keräämö tarjosi kampanjaan osallistuneille peruskoululuokille talkoovälineet.

Vieraslajinäyttely ja -talkoita

Kolmivuotinen Porin jokisuiston vieraskasvilajit hallintaan -hanke päättyi syksyllä 2024. Hanke toteutettiin yhteistyössä teknisen toimialan infran kunnossapidon kanssa. Hankkeen viimeisenä vuotena järjestettiin 20 talkoot, joihin osallistui yhteensä 313 henkilöä. Suurin osa talkoolaisista oli koululaisia muun muassa Länsi-Porin koulusta, Kaarisillan yhtenäiskoulusta ja Porin seudun steinerkoulusta. Talkootunteja eri kohteissa kuten Polsanluodolla, Ahlaisten uimarannan läheisyydessä, Halssin luontopolun varrella ja Reposaaarella kertyi yhteensä 550.

Talkoissa oli hyvä tunnelma ja osallistujat olivat motivoituneita vieraslajin torjuntaan. Erityisesti Halssin alueella asukkaat toimivat aktiivisesti ja aloitteellisesti. Liljanluodolla ja Hanhiluodolla lisääpua torjuntaan saatiin laiduntavista lampaista. Palautteen perusteella hyvää mieltä kaupunkilaisille on tuottanut niin itse luonnonhoitotyö kuin myös laiduntavien lampaiden rapsuttelu. Vieraslajeja esittelevä näyttely oli esillä pääkirjaston aikuisten osastolla 17.6.-6.7.2024.

Luontosuhteen syventäminen – Ympäristökasvatusta maankohoamisrannikolla

Vuonna 2023 käynnistyneen ympäristökasvatushankkeen ensimmäiset retket yläkouluikäisille järjestettiin toukokuussa 2024. Tuolloin opastetuilla retkillä Yyterin Herrainpäivien maisemissa kävi kolme koululuokkaa. Elo- ja syyskuussa retkille osallistui 7 koululuokkaa. Hankkeen tavoitteena on havainnollistaa nuorille, miten maankohoamisen voi havaita luonnossa tutkimuksellisten retkien ja koululla opetettavan materiaalin avulla. Retkillä tutustuttiin Yyterin dyynisukkessioon, Itämereen, maankohoamisrannikon luontotyyppeihin ja alueen tärkeimpiin lajeihin. Oppilaat tutkivat myös suolaisen ja makean veden eroja vesinäytteistä. Lisäksi kerrottiin jokaisen oikeuksista ja luonnossa liikkumisen etiketistä.

Toisen roska on toisen taide -kuvataidehaaste ja Mahanpuruja muovista -kampanja

Pidä Saaristo Siistinä ry:n Mahanpuruja muovista – Magknip av plast -viestintäkampanjaan osallistuttiin kolmannen kerran. Kampanja tehtiin yhteistyönä ympäristösuunnitteluyksikön, teknisen toimialan infrayksikön, Lastenkulttuurikeskus Kruunupään ja Keräämö Oy:n kanssa. Itämeripäivänä aloitetussa kampanjassa hulevesikaivonkansia koristettiin suurilla tarroilla keskeisillä paikoilla. Kampanjan tarkoituksena oli kiinnittää huomiota siihen, että sadevesikaivot ovat roskille suora reitti puhdistamattomina vesistöihin asti. Suurin osa roskista on muovia, mikä ei maadu.

Kampanjaa on toteutettu useissa kaupungeissa kesästä 2019 lähtien valmistarroilla. Poriin kampanja rantautui vuonna 2022 uudella tavalla, kun kaupunki haastoi yläkoululaiset ideoimaan tarroja. Samalla linjalla on jatkettu ja vuonna 2024 yläkoululaiset haastettiin tekemään roskien muotokuvia Toisen roska on toisen taide -kuvataidehaasteessa. 60 porilaista yläkoululaista osallistui teosten toteuttamiseen ja niistä pidettiin taidenäyttely Porin pääkirjastolla. Teosten pohjalta lastenkulttuurikeskus Kruunupää suunnitteli tarran syksyn 2024 Mahanpuruja muovista -kampanjaan.

Koulujen ympäristöviikko

14. kertaa järjestetyn koulujen ympäristöviikon tapahtumiin ilmoitautui runsaat 1500 oppilasta 21 koulusta ensimmäisen luokan oppilasta lukiolaisiin. Ohjelmasta vastasivat Liikennepuisto Vinkkari, Luontotalo Arkki, Lastenkulttuurikeskus Kruunupää, Rakennuskulttuuritalo Toivo, Porin

taidemuseo, Keräämö, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Porin riistanhoitoyhdistys, SPR:n Kontti kierrätystavaratalo, Lounais-Suomen Martat, Länsi-Suomen Kalatalouskeskus, Saaren luomuosuuskunta, Suomen Hyötytuuli, UFF sekä Eetti ry. Eniten oppilaita osallistui Luontotalo Arkissa opastettuun Ainutlaatuinen Yyteri -näyttelyyn sekä lukiossa Eetti ry:n Vastuullisuuskoulu-työpajaan.

Lapsen oikeuksien viikon näyttely Vaatekriisin vallassa

Vaatteiden elinkaaresta ja vaateteollisuuden eettisyydestä kertova näyttely toteutettiin yhteistyössä Porin Lyseon koulun 8. luokan kuvataideoppilaiden, kaupungin Reilun kaupan kannatustyöryhmän ja Keräämön kanssa. Näyttelyssä 8.-luokkalaisten taiteilemat julisteet valottivat liikakulutuksen globaaleja vaikutuksia muun muassa ympäristöön sekä muistuttivat halpatuotannon ihmisoikeusrikkomuksista. Tavoitteena oli houkuttaa kuluttajia ottamaan selvää tuotteiden eettisistä ja ympäristövaikutuksista sekä suosimaan suomalaisia ja muita eettisesti kestäviä, esimerkiksi Reilun kaupan tuotteita. Tekemällä kestäviä ostopäätöksiä esimerkiksi kivijalkaliikkeistä tukee samalla työllisyyttä ja elävää kotikaupunkia.

Näyttelyssä kannustettiin myös kierrättämään tekstiilejä hävittämisen sijaan. Lisäksi näyttelystä sai tietoa, miten tulee toimia kaapin perukoille jääneiden, käyttökelvottomien, rikkiäisten tai loppuun kuluneiden vaatteiden ja kodintekstiilien kanssa. Paikalla on myös poistotekstiililaatikko, johon sai tuoda omia poistotekstiilejä. Näyttelyyn tutustui viikon aikana noin 220 oppilasta sekä noin 100 muuta kävijää.

Ympäristöpolku -sivusto

Kulttuuri-, kirjasto- ja ympäristöpolun yhteinen Intopolku-utiskirje ajankohtaisista tapahtumista ja teemapäivistä lähetettiin kouluille ja päiväkodeille kahdesti sekä kevät- että syyslukukaudella. Lisäksi ympäristöpolkusivuston aineistoja esiteltiin Satakunnan tutoropettajille ja digivastaaville suunnatun koulutuspäivän työpajassa.

Energianeuvonta Satakunnassa ja ILKU-Ilmastoviisas kunta ja pk-yritys-hankkeet

Elinvoima- ja ympäristötoimiala toteutti vuonna 2024 kahta maakunnan laajuista hanketta, jotka tähtäävät eri painotuksin energiatehokkuuteen ja päästöjen laskemiseen. ILKU – Ilmastoviisas kunta ja pk-yritys-hanketta rahoittavat Euroopan aluekehitysrahasto ja satakuntalaiset kunnat. Energianeuvonta Satakunnassa -hanketta rahoittaa Energiavirasto. Hankkeet järjestivät yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa tapahtumia eri puolilla Satakuntaa.

Porissa Energianeuvonta Satakunnassa ja ILKU-hankkeet järjestivät yhteistyössä kaksi tilaisuutta, jotka pidettiin Porin seudun kansalaisopistolla. Maaliskuussa toteutettiin jo perinteinen ja hyvän suosion saanut Aurinkoenergiaa kaikelle kansalle -tilaisuus. Lokakuussa järjestettiin Kotitalouden energialta, jossa kuultiin vinkkejä mm. sähkösopimuksen valinnasta, ilmalämpöpumpun hankinnasta ja sähkönkulutuksen ohjauksesta.

Energianeuvonta Satakunnassa -hanke toteutti yhteistyössä neljän muun alueellisen neuvontaorganisaation kanssa maaliskuussa kaksi webinaaria. Ensimmäisen webinaarin aiheena oli Aurinkosähköä pientaloon ja toisen webinaarin aiheena Pörssisähkön ohjausmahdollisuudet pientaloissa. Energianeuvonta Satakunnassa -Facebook sivuilla jaettiin lisäksi tietoa energiatehokkuudesta, kulutuksen vähentämisestä ja eri tapahtumista.

Vastuullisuustyö/Reilun kaupan kaupunki

Reilun kaupan teemaa pidettiin esillä tasaisesti koko vuoden ajan pyrkien tavoittamaan sekä eri ikäisiä että eri puolilla Poria asuvia kaupunkilaisia.

Palveluliikelaitos hankki kaikki lapsille ja nuorille päiväkodeissa ja kouluissa tarjottavat banaanit Reilu kauppa -sertifioituina. Muun muassa huhtikuussa, maailman banaanipäivänä, kaikissa Porin kouluissa oli teemana ja jälkiruokana tarjolla Reilun kaupan banaania. Kaarisillan koulussa Reilun kaupan teeman toteuttamisesta vastasi oppilaskunta. Heinäkuussa kansainvälisenä suklaapäivän tienoilla eettisesti tuotetun kaakaon asiaa oli esillä koululaisten kesäruokailussa. Syys-lokakuussa valtakunnallisilla Reilun kaupan viikoilla rantauduttiin vastuullisuusteemalla myös opiskelijoiden keskuuteen Porin yliopistokeskuksessa, Satakunnan Ammattikorkeakoulussa ja Diakonia Ammattikorkeakoulussa.

Ikäihmisiä kohdattiin liikuntapalvelujen järjestämän kuntohumppatapahtuman yhteydessä, Rakennuskulttuuritalo Toivon Förskottijuhannus -tapahtumassa, Porin seurakuntayhtymän Mummun kammarissa sekä vanhustenviikon juhlassa Viikkarin Valkamassa. Valtakunnallisilla Reilun kaupan viikoilla kaupungin vastuullisia reilun kaupan hankintoja tehtiin tutuksi torilla ja kävelykadulla, Puuvillan kauppakeskuksessa sekä Meri-Porin, Noormarkun ja Lavian kirjastoissa.

Suomi Areenan kansalaistorilla ja kolmen muun kevään ja kesän aikana järjestetyn Reilun kaupan tapahtuman yhteydessä toivottiin paikalle poikenneita haastamaan porilaisia yrityksiä/yhdistyksiä käyttämään toiminnassaan Reilun kaupan tuotteita. Vastauksia saatiin lähes 450. Reilun kaupan kannatustyöryhmä viestitti sähköpostitse eniten haasteita saaneita yrityksiä/yhdistyksiä toivoen heiltä avautua asian tiimoilta.

Reilua kauppaa tehtiin tunnetuksi myös sosiaalisessa mediassa järjestettyjen tuotearvontojen kautta. Pääsiäisenä teemana oli vastuullinen suklaa, kesällä Reilu kauppa sertifioidut mausteet ja joulun alla uudelleen suklaa sekä kaakaonviljelyyn ja suklaanvalmistukseen liittyvät ihmisoikeushaasteet. Erityisesti ulkopaikkakuntalaisille viestittiin kaupungin sitoutumisesta vastuullisten, kehittyvissä maissa viljeltävien elintarvikkeiden hankintaan edellä mainitusti Suomi Areenan yhteydessä sekä Suomi Meloo -tapahtumassa.

Ympäristökasvatus osana Porin resurssiviisasta kiertotalouden tiekarttaa

Resurssiviisaassa kiertotalouden tiekartassa asukkaisiin keskittyvään Kestävän arjen teemaan kuuluu yhtenä tavoitetilana Ympäristöosaaminen. Sen alle on koottu 11 ympäristökasvatukseen liittyvää toimenpidettä, joiden toteuttamista seurataan osana tiekartan vuosittaista raportointia. Suurin osa toimenpiteistä on koulujen tai varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä, mutta joukossa on myös aikuisille kohdennettuja ympäristöosaamisen taitoja. Myös muissa tiekartan tavoitetiloissa on yksittäisiä ympäristöosaamista lisääviä toimenpiteitä. Toimenpiteiden tilannetta vuonna 2024 on kuvattu seuraavassa taulukossa.

2.G. Ympäristöosaamisen toimenpiteet	Etenemisen tilanne
2.G.51 Tunnistetaan koulujen ja päiväkotien lähimetsät ja lähiluontokohteet oppimisympäristöinä	Suunnitteluvaihe
Porin koulujen ympäristökasvatusviikon kehittäminen ja laajentaminen myös muille kävijöille	Suunnitteluvaihe
Kuntalaisten ympäristöosaamisen ja arjen kiertotaloustaitojen kehittäminen	Toteutusvaihe/ Toimintatapa
Vihreä lippu -toiminnan lisääminen	Toteutusvaihe
Selvitetään mahdollisuuksia lisätä ympäristökasvatuksen resursseja	Suunnitteluvaihe
Kestävän kehityksen toimintamalli ja oppimiskokonaisuudet Intopolkuun	Suunnitteluvaihe
Koulujen ja varhaiskasvatuksen ympäristökasvatuksen teemapäivät ja -viikot	Toimintatapa
Kestävän ruokaketjun ja ruokahävikin opetusmateriaalin kehittäminen	Ei aloitettu
Porin museot toteuttavat Ekokompassi-ympäristöjärjestelmää	Valmis/Toimintatapa
Vihreä Kruunu -ympäristöohjelma Lastenkulttuurikeskus Kruunupäälle	Toimintatapa
Hulevesien makroroskatutkimus ja Mahanpuruja muovista -kampanja	Toteutusvaihe

Resurssiviisas kiertotalouden tiekarttaa, kumppanuussopimukset sekä ympäristökasvatus ja -tietous

Vuonna 2024 valmistelluissa kaupungin kumppanuussopimuksissa on huomioitu ympäristökasvatuksellisia näkökulmia ja vahvistettu toimintaa tiekartan tavoitetilojen suuntaan. Kumppanuussopimukset solmittiin seuraavien yhdistysten kanssa: Läntinen tanssin aluekeskisyhdistys ry, Porin, Noormarkun sekä Lavian 4H-yhdistys ry, Porin seudun työttömät ry, Rakastajat-teatterin kannatus ry, Satakunnan yhteisöt ry, SPR Kontti-keiju Porin yksikkö, Porin Ässät ry ja Suomen Työväen Urheiluliitto TUL Satakunnan Piiri ry. Kaikkiin sopimuksiin on sisällytetty, että Porin kaupungin yhteistyökumppanina tahot toimivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti ja huomioivat toimintansa ympäristönäkökulmia.